

Список використаних джерел:

1. Карпунь І. Н. Інноваційний розвиток суб'єктів господарювання: методологія формування, механізми реалізації : моногр. / І. Н. Карпунь, М. С. Хом'як. – Львів : Львівський державний інститут новітніх технологій та управління імені В'ячеслава Чорновола, 2009. – 432 с.
2. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К. : Академвидав, 2006. – 464 с.
3. Збалансованість попиту та пропозиції на ринку кваліфікованої праці як фактор інноваційного розвитку економіки України : моногр. / І. Г. Манцуров, З. П. Бараник, С. С. Ващаєв, А.В. Яценко ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. І. Г. Манцура. – К. : КНЕУ, 2008. – 381 с.

Костецька В. І., Кондратенко А. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ
НА ПІДПРИЄМСТВІ**

Кожен бізнес стикається з ризиками, які можуть представляти загрози для його успіху. Господарська діяльність, прогнозування та реалізація управлінських рішень в підприємницькій діяльності відбувається в умовах невизначеності, що породжується зміною внутрішнього та зовнішнього середовищ. Під невизначеністю розуміють «відсутність повної та достовірної інформації про умови реалізації підприємницької ідеї. Невизначеність, пов'язана з можливістю виникнення в ході здійснення діяльності змін умов, ситуацій та наслідків, що несуть можливість настання ризику» [1, с. 17].

В економіці ризик є невід'ємним атрибутом господарювання. Ризик – це «усвідомлена можливість небезпеки виникнення непередбачених втрат очікуваного прибутку, майна, грошей у зв'язку з випадковими змінами умов економічної діяльності, несприятливими обставинами» [2]. Отже, ризик визначається як вірогідність події та її наслідків. Невизначеність приводить до того, що уникнути ризику неможливо. Але можливо й необхідно передбачати ризик, оцінювати його розміри, планувати заходи щодо його запобігання, тобто управляти ризиком

Відомо, що прибуток будь-якого підприємства обернено пропорційний його витратам, а витрати та втрати, що виникають в результаті існування ризиків в діяльності підприємства прямо чи опосередковано впливають на нього. Рівень витрат

можливо зменшити шляхом застосування заходів направлених на обмеження та контроль над ризиками при визначених показниках: горизонту часу, вірогідності настання події, ресурсів що необхідні для реалізації заходів обмеження чи управління ризиками. У зв'язку з цим, функціонування ефективної системи управління ризиками на підприємстві є досить вагомим чинником підвищення ефективності його діяльності.

Для оцінки стану управління ризиками компанія Internal Auditors запропонувала та успішно застосовує систему визначення організаційних рівнів ризик-менеджменту (табл. 1).

Таблиця 1 Організаційні рівні досконалості ризик менеджменту [3; 4]

Загальний рівень	Рівень управління ризиками	Рівень розвитку системи ризик-менеджменту
Рівень 6	Ризики використовуються	Ризик-менеджмент та внутрішній контроль повністю вбудовані в операційну діяльність компанії
Рівень 5	Ризики контролюються повністю	
Рівень 4	Ризики – керовані	Єдиний корпоративний підхід до ризик-менеджменту розроблений і використовується
Рівень 3	Ризики – оцінені	Стратегія та політика ризик-менеджменту прокомуніковані та використовуються
Рівень 2	Ризики – визначені	
Рівень 1	Ризики – ідентифіковані	Окремі не згруповані елементи ризик-менеджменту
Рівень 0	Ризики – не вивчені	Підхід до ризик-менеджменту формально існує

Побудова системи ризик-менеджменту на підприємстві, на наш погляд, повинна базуватися на наступних підходах:

1. Заходи, щодо управління ризиками є похідною від планової та стратегічної діяльності підприємства, тому система ризик-менеджменту реалізується лише після встановлення цілей і завдань підприємства.

2. Управління втратами, пов'язаними з ризиками, є надбудовою над сукупністю систем, які корегують діяльність та формують політику управління підприємством.

3. Обмеження господарських ризиків на підприємстві відбувається шляхом цілеспрямованого впливу на фактори системи ризиків за окремими елементами, а комплекс синтетичних дій щодо впливу на систему в цілому і на елементи, як на частину структури є побудовою системи управління ризиками компанії.

4. Менеджмент та керівництво компанії, приймаються як частина контрольного середовища, тому на них покладається відповідальність за оцінку ризиків.

5. Ризики мають бути не лише ідентифіковані, а й вимірювані в грошових показниках.

Для досягнення високого організаційного рівня вдосконалення ризик-менеджменту, за класифікацією Internal Auditors, що обумовлює єдиний корпоративний підхід до ризик-менеджменту розроблений і використовуваний на підприємстві, необхідно ввести систему впливу на його ризики задля зменшення витрат що виникають в його господарській діяльності. До них відносять: створення резервних та страхових фондів підприємством, диверсифікацію постачальників, каналів збуту, фінансових та логістичних потоків, страхування та самострахування ризиків, впровадження інформаційних технологій на підприємстві, зміну системи матеріальної відповідальності персоналу за наслідки подій, що виникають під впливом ризиків, тощо.

Список використаних джерел:

1. Международный Стандарт ISO 31000 Риск-Менеджмент – Принципы и руководства. Первое издание [Електронний ресурс]. – 2009. – Режим доступу : http://www.pqmonline.com/assets/files/standards/iso_31000-2009_%28r_%29.pdf
2. Поняття ризику як економічної категорії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://elib.lutsk-ntu.com.ua/book/fof/bs/2010/10-076/1____2.html
3. Bannaga A. (2010) Internal Audit Role in Enterprise Risk Management (ERM) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aloulafas.com/en/images/PDF/d.bannaga2.pdf>
4. Тімар І. В. Особливості формування системи ризик менеджменту на підприємствах будівельної галузі / І. В. Тімар, А.В. Коваленко // Науковий вісник НГУ. – 2011. – С. 104–106.
5. Тімар І. В. Ризик менеджмент в антикризовому управлінні підприємством будівельної галузі / І. В. Тімар // Мировая экономика XX века: современные тенденции и перспективы развития : матеріали V Міжнародн. наук.-практ. конфер. – Львівська економічна фундація. – 2011. – С. 71–73.